

Wat u als organisatie moet weten over de verbeterde Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling

1. Wat gaat er veranderen in de meldcode per 1 januari 2019?

In de huidige meldcode uit 2013 staan vijf stappen die een beroepskracht doorloopt als hij of zij huiselijk geweld of kindermishandeling vermoedt. Deze stappen blijven ook na 1 januari 2019 gelijk, met uitzondering van stap 4 en 5.

In stap 5 vervalt het onderscheid tussen hulp verlenen of melden. De beroepskracht neemt in de nieuwe situatie twee losse besluiten:

1. Is melden bij Veilig Thuis noodzakelijk?
2. Is zelf hulp bieden of organiseren ook (in voldoende mate) mogelijk?

Als hulpmiddel om te komen tot het besluit om te melden is het per 1 januari 2019 verplicht om als beroepskracht een afwegingskader te gebruiken in stap 4 en 5 van de meldcode. In dit afwegingskader staan vragen die de beroepskracht helpen bepalen of een melding bij Veilig thuis noodzakelijk is. Dit is in ieder geval noodzakelijk als er vermoedens zijn van acuut of structureel huiselijk geweld of kindermishandeling.

2. Wie is waarvoor verantwoordelijk als het gaat om het opstellen, aanpassen en gebruiken van de verbeterde meldcode?

- Organisaties (in de persoon van bijvoorbeeld een directeur of een bestuur) zijn verplicht om de verbeterde meldcode met afwegingskaders vast te stellen voor hun medewerkers, te implementeren in hun organisatie en de kennis en het gebruik van de verbeterde meldcode te bevorderen bij hun medewerkers.
- Professionals die vallen onder de sectoren waarvoor de Wet verplichte meldcode geldt, zijn verplicht om te werken met de verbeterde meldcode met de afwegingskaders.

3. Hoe kan ik als bestuurder of directeur de Meldcode aanpassen?

U hanteert als organisatie al de Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling (versie 2013). Deze kunt u aanpassen aan de hand van het nieuwe stappenplan. Uw beroepskrachten maken gebruik van een afwegingskader dat gemaakt is door hun eigen beroepsgroep en dat past bij hun eigen beroepspraktijk. De afwegingskaders voegt u toe aan uw meldcode. De verschillende afwegingskaders zijn beschikbaar op: <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/huiselijk-geweld/documenten/publicaties/2015/07/16/toolkit-meldcode-huiselijk-geweld-en-kindermishandeling>. Mocht u nog niet bekend zijn met de Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling, dan vindt u op de voorgaande link ook een algemeen basismodel.

4. In mijn organisatie werken verschillende beroepskrachten vanuit verschillende beroepsgroepen. Werken we vanaf 2019 dan ook met verschillende afwegingskaders?

- Dat is mogelijk als u binnen uw organisatie werkt met beroepskrachten van verschillende beroepsgroepen. Hoewel alle professionals met dezelfde 5 stappen uit de meldcode werken, kan het afwegingskader per beroepsgroep verschillen. Overigens komen de vragen die beroepskrachten zich stellen met het afwegingskader voor het grootste deel overeen in de verschillende afwegingskaders.
- Het kan dus zijn dat beroepskrachten een situatie verschillend benaderen. Mocht dat het geval zijn, dan kunnen zij hierover samen het gesprek aan gaan. Daarbij kunnen zij, indien aanwezig, ook een aandachtsfunctionaris betrekken.
- Een beroepskracht heeft bij een vermoeden van huiselijk geweld of kindermishandeling altijd het recht om te melden, ook als er geen overeenstemming is tussen collega's.

5. Hoe kan mijn organisatie het gebruik van de meldcode bevorderen?

De Wet verplichte meldcode zegt niet alleen dat er in een organisatie een meldcode aanwezig moet zijn, maar ook dat de organisatie de kennis over en het gebruik van de meldcode binnen de organisatie moet bevorderen. De wet laat de invulling van deze verplichting over aan de organisaties zodat goed kan worden ingespeeld op de behoeften en vragen van de medewerkers. Deze ruimte om een eigen invulling te geven aan scholing en training, laat onverlet dat het om een wettelijke plicht gaat.

Dit betekent dat de organisatie, bijvoorbeeld op verzoek van de inspectie of de gemeente concreet moet kunnen beschrijven wat er is gedaan, bijvoorbeeld aan scholing en training van medewerkers, om de kennis en het gebruik van de meldcode te bevorderen en wat de plannen op dit punt zijn voor het komende jaar. Bij het bevorderen van de kennis over en het gebruik van de meldcode kan bijvoorbeeld worden gedacht aan:

- het informeren van beroepskrachten over de meldcode die wordt gehanteerd en het doel daarvan;
- het aanbieden van voldoende en regelmatig terugkerende opleidingen en trainingen voor de beroepskrachten;
- het opnemen van de meldcode in het inwerkprogramma van nieuwe medewerkers;
- het regelmatig evalueren van het gebruik van de meldcode op basis van de casuïstiek. Dit draagt bij aan de verbetering van de kwaliteit van de meldcode en van de bewustwording van de handelwijze van de professionals bij signalering van huiselijk geweld en kindermishandeling;

- het zorgen voor de beschikbaarheid van deskundigen die kunnen worden geraadpleegd;
- het zicht houden op de effecten van de meldcode.

6. Waarom wordt de meldcode aangepast?

Het doel van de aanpassing van de meldcode is om te zorgen dat slachtoffers van huiselijk geweld of kindermishandeling zo snel en duurzaam mogelijk in veiligheid komen, door Veilig Thuis op tijd op de hoogte te brengen van de situatie. Aan de hand van de meldcode melden beroepskrachten vermoedens van ernstig huiselijk geweld en kindermishandeling bij Veilig Thuis waardoor onveilige situaties eerder in beeld komen, informatie uit verschillende meldingen kan worden gecombineerd, er gezamenlijk kan worden gekeken naar het inzetten van effectieve hulp en situaties beter kunnen worden gevolgd over een langere termijn. Afwegingskaders helpen de beroepskracht door ze houvast te geven bij de afweging of de problematiek zodanig ernstig is dat het doen van een melding als een professionele norm wordt beschouwd/noodzakelijk is. Na het doorlopen van de meldcode mag melden echter altijd, ook als blijkt dat het in dat geval geen professionele norm is om te melden.

7. Wie vallen er onder de Wet verplichte meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling die in 2013 van kracht ging?

De meldcode geldt voor beroepskrachten uit de volgende sectoren:

- Gezondheidszorg: denk aan artsen, verpleegkundigen, verloskundigen, tandartsen, paramedici, kraamzorg en professionals uit de geestelijke gezondheidszorg.
- Onderwijs: denk aan onderwijzend personeel en leerplichtambtenaren.
- Kinderopvang: denk aan kinderopvangleidsters en gastouders.
- Maatschappelijke ondersteuning/sociaal werk: denk aan algemeen sociaal/maatschappelijk werkers, (thuis) zorgmedewerkers, welzijnswerkers en MEE consultants.
- Jeugdhulp: denk aan medewerkers van gecertificeerde instellingen, jeugdhulpaanbieders en wijkteams.
- Justitie: denk aan reclasseringswerkers en medewerkers van gevangenissen.

Dit is een uitgave van:

Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport

Juli 2018 | 114059